



LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2025 m. kovo 28 d. Nr.21RE2-49 (AG2-31/14-2025)

Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Vilijos Astrauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Ingos Drąsutavičienės,

2025 m. kovo 26 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo A.B. skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus (*duomenys neskelbtini*) sprendimo Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl dalyvumo lygio“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje priimtas nagrinėti pareiškėjo A.B. skundas (b. l. 1–7, 25–28) atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra) dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus (*duomenys neskelbtini*) sprendimo Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl dalyvumo lygio“ (toliau – ir Sprendimas) panaikinimo ir atsakovės įpareigojimo per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Skunde pareiškėjas nurodo, jog jo sveikatos būklė nepagerėjo, gydytojai pagerėjimo neprognozuoja ir ateityje. Nuo (*duomenys neskelbtini*) m. buvo pripažintas neįgaliu ir po (*duomenys neskelbtini*) metų „staiga pasveiksta“, nors nei pats tą pagerėjimą jaučia, nei pareiškėją gydantys gydytojai tai mato. Priešingai, (*duomenys neskelbtini*) didėja, jėga rankoje mažėja. Akcentuoja, kad nebuvo peržiūrėti visi duomenys, esantys Esveikatoje (pastaba, E. sveikatos portalas esveikata.lt).

Atsakovė Komisijai pateikė atsiliepimą (b. l. 34–36), kuriuo prašo pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepimu prašo užtikrinti visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimą ir leisti susipažinti tik proceso šalims ar jų teisėtiems atstovams.

Atsiliepime nurodo, jog pareiškėjo dalyvumo lygis buvo vertinamas (*duomenys neskelbtini*) Agentūros Plungės teritoriniame skyriuje (toliau – ir Teritorinis skyrius), kuris asmeniui dalyvumo lygio dėl priežasties „ligos arba būklės“ nenustatė. Nesutikdamas su Teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Agentūros direktorių. Pažymi, kad pakartotinis dalyvumo lygio vertinimas atliktas dėl priežasties „ligos arba būklės“. Nurodo, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymu (toliau – ir ASNTAPI), veikdamas pagal Agentūros nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-340 „Dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

nuostatų patvirtinimo“, Sprendimų kontrolės skyriaus nuostatus, patvirtintus Agentūros direktoriaus 2024 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. V-217 „Dėl Neįgalųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2023 m. rugsėjo 21 d. įsakymo Nr. V-76 „Dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skyrių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ 1.1 papunkčiu, ir Agentūros direktoriaus 2024 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. V-8 „Dėl įgaliojimų suteikimo Sprendimų kontrolės skyriaus vedėjui ir vyresniajam patarėjui“ suteiktus įgaliojimus, išsamiai išnagrinėjęs asmens dalyvumo lygio nustatymo byloje esančius medicininius dokumentus, (*duomenys neskelbtini*) priėmė sprendimą Nr. (*duomenys neskelbtini*), kuriuo paliko galioti (*duomenys neskelbtini*) Teritorinio skyriaus priimtą sprendimą Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl dalyvumo lygio“.

Atsakovė paaiškina, kad dalyvumo lygis, minėtu laikotarpiu, buvo vertinamas vadovaujantis Dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 „Dėl Dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Kriterijų ir tvarkos aprašas), jo priedais. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 17 punktu, dalyvumo lygis nustatomas kompleksiskai vertinant bazinį dalyvumą (Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedas) ir individualios pagalbos poreikį, užpildant individualios pagalbos poreikio klausimyną (Kriterijų ir tvarkos aprašo 3 priedas).

Atsakovė nurodo, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus specialistai, atsižvelgdami į skunde išdėstytas aplinkybes bei byloje esančius duomenis ir vadovaudamiesi Kriterijų ir tvarkos aprašo 18.5.1 papunkčiu, kreipėsi į viešosios įstaigos (toliau – VšĮ) (*duomenys neskelbtini*) prašydami pateikti patikslintus duomenis apie (*duomenys neskelbtini*), nurodant, kuriuose sąnariuose ir kokio pobūdžio (tiesimo ar lenkimo), kokio sunkumo laipsnio stebimos (*duomenys neskelbtini*). Prašomi papildomi dokumentai Agentūroje gauti (*duomenys neskelbtini*). Nurodo, jog (*duomenys neskelbtini*) VšĮ (*duomenys neskelbtini*) siuntimu į Agentūrą (toliau – ir Siuntimas) pareiškėjas buvo nukreiptas į Agentūrą dalyvumo lygiui nustatyti. Siuntime buvo nurodytos diagnozės pagal Tarptautinio ligų klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (toliau – TLK-10-AM) kodus: pagrindinė diagnozė: (*duomenys neskelbtini*); gretutinės diagnozės: (*duomenys neskelbtini*) (nevertinta, (*duomenys neskelbtini*) ortopedo traumatologo nurodyti funkciniai sutrikimai: (*duomenys neskelbtini*)), (*duomenys neskelbtini*) (nevertinta, (*duomenys neskelbtini*) ortopedo traumatologo nurodyti funkciniai sutrikimai: (*duomenys neskelbtini*) neatitinka didelio judesių apribojimo ir Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus 53.6 punkto reikalavimų).

Atsakovė pažymi, kad Agentūros teritoriniai skyriai ir Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vertindami dalyvumo lygį, vadovaujasi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais mediciniais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Agentūra nėra gydymo įstaiga, todėl negali asmenims diagnozuoti susirgimų, keisti gydančių specialistų nustatytų diagnozių ar spręsti kitokius, su gydymo procesu susijusius klausimus. Už Siuntimo teisingumą atsako asmenį gydantis gydytojas, už konkrečios konsultacijos išvados teisingumą – ją suteikęs gydytojas specialistas.

Taip pat pažymi, kad vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 58 punktu, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, atlikdamas pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą Kriterijų ir tvarkos aprašo 57.1 papunktyje nurodytu atveju, remiasi tik tais dokumentais ir (ar) informacija, kuri Agentūrai buvo pateikta arba Agentūros turėjo būti surinkta priimant skundžiamą sprendimą. Atsižvelgiant į skunde išdėstytas aplinkybes, atsakovė pažymi, kad sąvokos „sveikatos būklė“ ir „dalyvumo lygis“ yra susijusios, tačiau nėra ir negali būti tapačios, o Agentūra vertina ne sveikatos lygį, o dalyvumo lygį, kuriam esminę įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų išlikę funkciniai organizmo sutrikimai, dėl kurių masto yra parenkamas kriterijus, pagal kurį nustatomas didesnis ar mažesnis dalyvumo lygis. Esant tai pačiai diagnozuotai ligai, dalyvumo lygis gali ir didėti, ir mažėti, nes dalyvumo lygis nustatomas įvertinus ne tik medicininius kriterijus, t. y. asmens bazinį dalyvumą, bet ir asmens individualios pagalbos poreikį (amžius, darbo patirties ir darbinių įgūdžių įgijimas ir galėjimas juos panaudoti ir pan.). Dėl šios priežasties, esant pagrindui atlikti pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą, dalyvumo lygis yra ne pratęsiamas remiantis jau turimais byloje mediciniais duomenimis,

o vertinamas iš naujo, vadovaujantis naujai pateiktais dokumentais, liudijančias tuo metu esamus asmens sveikatos funkcinis sutrikimus.

Atsiliepime atsakovė nurodo, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vertindamas bazinį dalyvumą dėl pagrindinės diagnozės pagal TLK-10-AM kodą (*duomenys neskelbtini*) ir susijusių gretutinių diagnozių pagal TLK-10-AM kodus: (*duomenys neskelbtini*), vadovavosi Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13.1. papunkčiu. Taikant minėtą papunktį nustatytas 0 balų bazinis dalyvumas, nes, remiantis turimais duomenimis, pareiškėjui išsivysčiusi (*duomenys neskelbtini*) skundžiasi (*duomenys neskelbtini*); patvirtinta (*duomenys neskelbtini*) plastinės ir rekonstrukcinės chirurgijos gydytojo, (*duomenys neskelbtini*) neurologo konsultacijų ir Siuntimo duomenimis. Atsakovė nurodo, jog vertinant bazinį dalyvumo lygį dėl gretutinės diagnozės pagal TLK-10-AM kodą: (*duomenys neskelbtini*), vadovautasi Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus 53.4.1. papunkčiu. Taikant minėtą papunktį nustatytas 0 balų bazinis dalyvumas, nes pareiškėjui susiformavusi (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); patvirtinta (*duomenys neskelbtini*) fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo, (*duomenys neskelbtini*) plastinės ir rekonstrukcinės chirurgijos gydytojo, (*duomenys neskelbtini*) ortopedo traumatologo konsultacijų ir Siuntimo duomenimis. Atkreipia dėmesį, kad pakartotinio dalyvumo lygio vertinimo metu Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, skirtingai nei Teritorinis skyrius, asmenį dėl (*duomenys neskelbtini*) vertino Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus 53.4.1. kriterijumi, tačiau pritaikius tinkamą kriterijų, dalyvumo lygis nenustatytas. Teigia, kad pareiškėjo dalyvumo lygis, vertinimo metu negalėjo būti įvertintas didesnėmis balų išraiškomis, nes anksčiau minėti sveikatos funkciniai sutrikimai yra vertinami vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo papunkčiais, kuriais yra įvertintos konkrečios bazinio dalyvumo lygio vertės ir kurie negali būti koreguojami ar kitaip keičiami.

Atsakovė nurodo, jog Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.2–24.4 papunkčiais, pagrindinės diagnozės balą (0) padauginus iš pagrindinės diagnozės (organizmo funkcinio sutrikimo) koeficiento (39), gautas pagrindinės diagnozės balų rezultatas ($0 = 39 \times 0$). Nagrinėjamu atveju gretutinės diagnozės balų rezultato nėra, bazinio dalyvumo skaičiaus reikšmė yra 0. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 22.4. papunkčiu, kai bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų, individualios pagalbos poreikio klausimynas (toliau – ir Klausimynas) dalyvumo lygiui nustatyti nepildomas, todėl Agentūros Teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno rezultatais nesivadovauta. Nurodo, jog vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 26 punktu, jei bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų, dalyvumo lygis nenustatomas.

Pažymi, kad Kriterijų ir tvarkos aprašo 8 punktas nustato, kad asmuo dalyvumo lygiui nustatyti siunčiamas tik po to, kai yra išnaudotos visos galimos gydymo ir (ar) reabilitacijos priemonės ir išlieka organizmo funkcijų sutrikimų, t. y. asmenį gydantis gydytojas, nustatęs diagnozę ir atsižvelgęs į tai, kad po taikyto gydymo ir (ar) medicininės reabilitacijos išlieka organizmo funkcijų sutrikimų, kurie yra patvirtinti instrumentiniais, klinikiniais laboratoriniais ir (ar) kitais tyrimais, parengia ir įteikia asmeniui, be kita ko, asmens prašymą dėl Siuntimo, užpildytą Siuntimą, medicininių tyrimų išrašus, pavirtinančius ligos sunkumą ir diagnozę ir kita.

Atsakovė paaiškina, kad lyginant su 2022 m. dalyvumo lygis dėl priežasties „ligos arba būklės“ pasikeitė, nes nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašo redakcija (naujai išdėstytas kriterijų ir tvarkos aprašas su pasikeitusiomis vertinimui taikomų punktų vertėmis). Paskutinio vertinimo metu, vertinant pareiškėjo dalyvumo lygį, buvo pritaikyti nauji kriterijai, kurie, remiantis pateiktais mediciniais dokumentais, labiausiai atitinka dabartinį sveikatos funkcijos sutrikdymo sunkumą.

Remiantis teismų praktika, atsakovė pažymi, kad Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) nėra susaistyta ankstesnių vertinimų metu asmeniui nustatytų darbingumo procentų. Kiekvieną kartą atlikdami pakartotinį darbingumo lygio (šiuo atveju – dalyvumo lygio) vertinimą Tarnybos (Agentūros) specialistai remiasi iš naujo pateiktais, vertinimo metu esamą asmens sveikatos būklę patvirtinančiais mediciniais dokumentais. Anksčiau priimti sprendimai dėl darbingumo lygio (dalyvumo lygio) pakartotinai atliekamam vertinimui įtakos nedaro (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-438-552/2021).

Atkreipia dėmesį, kad pasikeitus asmens sveikatos būklei, asmuo turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo Siuntimo ir medicininių dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui dėl pakartotinio dalyvumo lygio vertinimo.

Mano, kad pareiškėjas savo reikalavimą grindžia išimtinai subjektyviu teisės aktų ir medicininių dokumentų vertinimu, todėl pareiškėjo argumentas, kad jam netinkamai buvo nustatytas dalyvumo lygis nelaikytinas teisiškai reikšmingu ir skundas atmestinas.

Pareiškėjui ir atsakovei apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 66–69). Pareiškėjas nepageidavo dalyvauti Komisijos posėdyje (b. l. 27). Atsakovė pageidavo, jog byla būtų nagrinėjama rašytinio proceso tvarka (b. l. 36). Atsižvelgiant į bylos šalių valią, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka.

Skundas tenkintinas.

Byloje kilo ginčas dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus (*duomenys neskelbtini*) sprendimo Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl dalyvumo lygio“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenimis VŠĮ (*duomenys neskelbtini*) (*duomenys neskelbtini*) siuntime į Agentūrą dėl pareiškėjo dalyvumo lygio nustatymo nurodytos diagnozės pagal TLK-10-AM kodus: pagrindinė diagnozė: (*duomenys neskelbtini*); susijusios diagnozės: (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 38).

Pareiškėjas (*duomenys neskelbtini*) prašymu nustatyti negalią kreipėsi į Agentūrą, prašydamas nustatyti dalyvumo lygį (toliau – ir Prašymas, b. l. 37).

Agentūros Plungės teritorinis skyrius (*duomenys neskelbtini*) sprendimu Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl dalyvumo lygio“ (toliau – ir Teritorinio skyriaus sprendimas, b. l. 50–51), vadovaudamasis Kriterijų ir tvarkos aprašo 26 punktu, nusprendė pareiškėjui nenustatyti dalyvumo lygio, kadangi bazinio dalyvumo lygis įvertintas 0 balų.

Pareiškėjas (*duomenys neskelbtini*) skundu dėl Teritorinio skyriaus sprendimo kreipėsi į Agentūros direktorių (toliau – ir Skundas, b. l. 52).

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, priėmęs nagrinėti Skundą ir atlikęs pakartotinį pareiškėjo dalyvumo lygio vertinimą, priėmė skundžiamą Sprendimą, kuriuo, vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 26 punktu, nusprendė pareiškėjui dalyvumo lygio nenustatyti ir nekeisti Teritorinio skyriaus sprendimo (b. l. 13–16, 31–32, 60–62).

Sprendime nurodyta, jog vertinant bazinį dalyvumą, taikyta pagrindinė diagnozė (*duomenys neskelbtini*), atitinkanti bazinio dalyvumo kriterijų 13.1 papunktį (pastaba, Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus), kuris taikomas, kai bent vienos galūnės raumenų jėga – 4–5 balai pagal Lovetto skalę – jėga sumažėjusi, bet gali pasipriešinti trukdymui ir traukos jėgai, nes dėl ligų pagal TLK-10-AM kodus (*duomenys neskelbtini*) asmeniui išsivysčiusi (*duomenys neskelbtini*); skundžiasi (*duomenys neskelbtini*). Sveikatos būklė patvirtinta (*duomenys neskelbtini*) plastinės ir rekonstrukcinės chirurgijos gydytojo, (*duomenys neskelbtini*) neurologo konsultacijų ir Siuntimo duomenimis. Nurodyta, kad didesnė bazinio dalyvumo lygio vertė nenustatyta, nes medicinos dokumentais nepatvirtintas bent vienos visos galūnės raumenų jėgos sumažėjimas iki 3 balų. Pagrindinės diagnozės reikšmė (balais) – 0, dauginama iš koeficiento 39, pagrindinės diagnozės balų rezultatas – 0 balų (Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.2 papunktis).

Vertinant bazinį dalyvumą, taikyta gretutinė diagnozės (*duomenys neskelbtini*), atitinkanti bazinio dalyvumo kriterijų 53.4.1. papunktį (pastaba, Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus), kai nustatytas vidutinis judesių apribojimas, nes asmeniui susiformavusi (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*). Sveikatos būklė patvirtinta (*duomenys neskelbtini*) fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo, (*duomenys neskelbtini*) plastinės ir rekonstrukcinės chirurgijos gydytojo, (*duomenys neskelbtini*) ortopedo traumatologo konsultacijų ir Siuntimo duomenimis. Nurodyta, kad didesnė bazinio dalyvumo lygio vertė nenustatyta, nes mediciniais dokumentais nepatvirtinta III laipsnio kontraktūra ir (ar) didelis judesių apribojimas. Gretutinės diagnozės balo reikšmė (balais) – 0,

dauginama iš koeficiento, kurio reikšmė 0 ir gretutinės diagnozės balų rezultatas yra 0 balų (Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.3 papunktis).

Sprendime nurodyta, kad vertinant bazinį dalyvumą, vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.1.2 papunkčiu, nevertintos Siuntime nurodytos diagnozės: (*duomenys neskelbtini*). Nurodyta, kad Klausimyno balų suma yra 37 balai. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 22.4 papunkčiu, Klausimynas nepildomas, nes asmens bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 26 papunkčiu, asmens bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų. Sprendime taip pat nurodyta, jog Sprendimų kontrolės skyrius, vadovaudamasis Kriterijų ir tvarkos aprašo 18.5.1 punktu, (*duomenys neskelbtini*) kreipėsi į VšĮ (*duomenys neskelbtini*), prašydamas pateikti patikslintus duomenis apie dešinio riešo ir dešinės plaštakos sąnarių kontraktūras. Papildomi dokumentai gauti (*duomenys neskelbtini*).

Pareiškėjas su Sprendimu nesutinka ir skundą grindžia tuo, kad priimant Sprendimą neįvertintos visos faktinės aplinkybės, t. y. neatsižvelgta į visus duomenis, esančius E. sveikatos portale esveikata.lt, pažymint, jog pareiškėjo sveikatos būklė negerėja, (*duomenys neskelbtini*) didėja, (*duomenys neskelbtini*) mažėja.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAĮ), Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, Dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (2023 m. spalio 3 d. įsakymo Nr. A1-640/V-1048 redakcija), ir kiti teisės aktai.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra nurodęs, jog administraciniai teismai (šiuo atveju, Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Agentūra atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentingas patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, priimant ginčijamą sprendimą, ar buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019). Taigi, nagrinėjant šį ginčą dėl Sprendimo teisėtumo bei įpareigojimo atlikti veiksmus, atsižvelgiant į pareiškėjo skunde nurodytų pažeidimų apimtį, Komisija vertins ar pareiškėjui dalyvumo lygis buvo nustatomas laikantis teisės aktų reikalavimų.

Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jos struktūriniai padaliniai pagal kompetenciją dalyvauja formuojant ir įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos politiką (ASNTAPI 15 straipsnio 1 dalis). Šioje srityje jiems suteikta teisė ir pareiga VAĮ nustatyta tvarka ir terminais priimti sprendimus dėl asmens su negalia dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų (100 procentų dalyvumo lygio ir asmeniui nustatyto dalyvumo lygio procentų skirtumo, ASNTAPI 15 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Dalyvumo lygis (atsižvelgiant į pilnamečio asmens negalią ir aplinkos veiksnius kompleksiskai įvertintos ir nustatytos asmens galimybės ir pajėgumas visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime) nustatomas kompleksiskai įvertinus aplinkos veiksnių įtaką asmens savarankiškumui, galimybes veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime bei asmens organizmo funkcijų sutrikimus po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės priemonės ir atsižvelgiant į individualiojo pagalbos poreikio mastą (ASNTAPI 2 straipsnio 8 dalis, 19 straipsnio 3 dalis). Dalyvumas įvertinamas procentais, jo lygis nustatomas 5 procentinių punktų intervalais (ASNTAPI 19 straipsnio 4 dalis). Dalyvumo lygio nustatymo kriterijai ir tvarka nustatyti Kriterijų ir tvarkos apraše (ASNTAPI 19 straipsnio 7 dalis, Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 punktas).

Atsakovei, kaip viešojo administravimo subjektui, taipogi taikytinos ir VAĮ normos, kurios, be kita ko, garantuoja asmens teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą (VAĮ 1 straipsnis). Pažymėtina, jog kiekviena valdžios institucija yra saistoma bendrųjų teisės principų bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų. Viešojo administravimo subjektai savo veikloje turi vadovautis įstatymo viršenybės, išsamumo, įpareigojančio į prašymą ar

skundą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį, objektyvumo bei kitais principais (VAĮ 3 straipsnis). VAĮ 10 straipsnio 5 dalis numato, jog administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis ar kitomis administraciniam sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 papunkčiai). Šios normos sietinos su viešojo administravimo subjekto veiklai keliamu įstatymo viršenybės principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektų veikla atitiktų VAĮ išdėstytus teisinius pagrindus, o administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (VAĮ 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas).

Kriterijų ir tvarkos aprašo 17 punktas nustato, jog dalyvumo lygis nustatomas kompleksiskai vertinant bazinį dalyvumą ir individualios pagalbos poreikį, išskyrus atvejus, nurodytus šio aprašo IV skyriuje; nustatant dalyvumo lygį, pildomas Agentūros direktoriaus patvirtintos formos Dalyvumo lygio vertinimo aktas. Agentūra asmens bazinį dalyvumą įvertina Kriterijų ir tvarkos aprašo 24 punkte nustatyta tvarka. Vertinama bazinį dalyvumą, taiko pagrindinės diagnozės (sunkiausio organizmo funkcinio sutrikimo) ir gretutinių diagnozių (organizmo funkcinio sutrikimų) koeficientus; pagrindinės diagnozės balų rezultatą gauna pagrindinės diagnozės kriterijui priskirtą balą daugindama iš pagrindinės diagnozės (organizmo funkcinio sutrikimo) koeficiento; gretutinės (-ių) diagnozės (-ių) (organizmo funkcinio sutrikimo (-ų)) balų rezultatą gauna gretutinės diagnozės (organizmo funkcinio sutrikimo) balą daugindama iš gretutinės diagnozės (organizmo funkcinio sutrikimo) koeficiento, gauto bazinio dalyvumo balų skaičiaus reikšmę apvalina iki sveikąjį skaitmenį (Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.1–24.4 papunkčiai). Agentūros teritorinis skyrius, nustatydamas dalyvumo lygį, užpildo Individualios pagalbos poreikio klausimyną, kuriame įvertinamas asmens individualios pagalbos poreikis įvairiose asmens gyvenimo srityse bei aplinkos veiksnių įtaka asmens savarankiškumui ir nustatomas individualios pagalbos poreikio mastas balais (išskyrus senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, neturintiems nedarbingumo pažymėjimo, Kriterijų ir tvarkos aprašo 18.2 papunktis). Pažymėtina, jog minėto aprašo 22 punkte numatytais atvejais Klausimynas nepildomas, t. y., kai dėl asmens, gyvenančio užsienyje, dalyvumo lygio nustatymo kreipiasi VSDFV ar jos teritorinis skyrius ar kita pensiją ar išmoką mokanti institucija, išskyrus atvejus kai asmuo ar atstovas pateikia prašymą (nurodomas asmens, kurio dalyvumo lygis vertinamas, vardas, pavardė ir gimimo data), kad Klausimynas būtų pildomas, tokiu atveju Klausimynas pildomas asmens ar atstovo prašyme nurodytu būdu (atvykus į Agentūrą arba elektroninių ryšių priemonėmis); kai asmuo atitinka Kriterijų ir tvarkos aprašo 4 priede nurodytus kriterijus; kai nustatant dalyvumo lygį dėl priežasčių, nurodytų Kriterijų ir tvarkos aprašo 37.3 ir 37.4 papunkčiuose; kai bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų. Agentūra dalyvumo lygį balais apskaičiuoja sudėdama bazinio dalyvumo (medicininės dalies) balus ir užpildyto individualios pagalbos poreikio klausimyno balus, o dalyvumo lygį (procentais) nustato galutinį dalyvumo lygio balą priskirdama nurodytam skaičių intervalui (Kriterijų ir tvarkos aprašo 25, 27 punktai). Asmeniui nesutikus su Agentūros teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, Agentūros direktoriaus įgaliotas valstybės tarnautojas priima sprendimą atlikti pakartotinį asmens dalyvumo lygio vertinimą, kuris atliekamas Kriterijų ir tvarkos aprašo III skyriuje nustatyta tvarka (Kriterijų ir tvarkos aprašo 57.1 papunktis). Tai reiškia, jog pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą Agentūros direktoriaus įgaliotas valstybės tarnautojas atlieka kompleksiskai vertinant bazinį dalyvumą ir individualios pagalbos poreikį, išskyrus atvejus, nurodytus Kriterijų ir tvarkos aprašo IV skyriuje bei 22 punkte. Pakartotinis dalyvumo lygio vertinimas Kriterijų ir tvarkos aprašo 57.1 papunktyje nurodytu atveju atliekamas remiantis tik tais dokumentais ir (ar) informacija, kuri Agentūrai buvo pateikta arba Agentūros turėjo būti surinkta priimant skundžiamą sprendimą (Kriterijų ir tvarkos aprašo 58 punktas).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat yra nurodęs, kad atsakovė, pakartotinai nagrinėdama klausimą, priskirtą jos kompetencijai, nors ir pagal asmens skundą, privalo ne tik tikrinti Teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir spręsti klausimą dėl pakartotinio darbingumo (nuo 2024 m. dalyvumo) lygio vertinimo, kaip yra įsakmiai nustatyta jos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Tvarkos aprašas (šiuo atveju Kriterijų ir tvarkos aprašas) nustato atsakovės kompetenciją pagal asmens skundą atlikti pakartotinį darbingumo (dalyvumo) lygio vertinimą bei

įtvirtina konkrečias jos funkcijas. Taigi Tarnyba (Agentūra) ne tik tikrina Teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir pakartotinai nagrinėja šios institucijos kompetencijai priskirtą klausimą – dėl pakartotinio darbingumo (dalyvumo) lygio vertinimo (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje eA-778-525/2017).

Į bylą pateikti duomenys patvirtina, jog pareiškėjui diagnozuotos ligos TLK-10-AM kodus (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėjas skundžiasi (*duomenys neskelbtini*). Gydytojų specialistų nustatyta: (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 38, 43, 54). Atsakovė, vertindama pareiškėjo bazinį dalyvumo lygį ir taikydamą Siuntime nurodytą pagrindinę diagnozę pagal TLK-10-AM kodą (*duomenys neskelbtini*), įvertinusi medicininius dokumentus, patvirtinančius pareiškėjo sveikatos būklę (aptarta aukščiau), nustatė, jog ji atitinka bazinio dalyvumo kriterijų, numatytą Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13.1 papunktyje ir įvertintą 0 balų.

Pareiškėjo atžvilgiu taikytame Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13.1 papunktyje aprašoma, jog šis kriterijus taikomas, kai nustatytos periferinės nervų sistemos, neurorauemeninės jungties ir raumenų ligos (taikomas tik vienas Bazinio dalyvumo lygio nustatymo kriterijų I skyriaus 13 punkto papunktis arba tik vienas XIV skyriaus 51 punkto papunktis, atsižvelgiant į vyraujančią klinikinę ligos reiškimosi formą; reiškiasi bent vienos galūnės ar jos dalies motorikos, jutimų sutrikimais ir skausmais; išnaudojus gydymo galimybes, sutrikimai turi būti patvirtinti klinikiniais ir instrumentiniais tyrimais, gydytojų išvadomis; raumenų jėgos vertinimas nuo 0 iki 5 balų Lovetto skale), bent vienos galūnės raumenų jėga – 4–5 balai pagal Lovetto skalę – jėga sumažėjusi, bet gali pasipriešinti trukdymui ir traukos jėgai. Sprendime nurodyta, kad didesnė bazinio dalyvumo lygio vertė nenustatyta, nes medicinos dokumentais nepatvirtintas bent vienos visos galūnės raumenų jėgos sumažėjimas iki 3 balų. Komisija, įvertinusi byloje surinktus duomenis, teisinį santykį reglamentuojančias teisės normas, sprendžia, kad atsakovė nepagrįstai vertindama pareiškėjo bazinį dalyvumą taikė Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13.1 papunktį, kurio bazinio dalyvumo kriterijus vertinamas 0 balų.

Sprendime atsakovė nurodė, jog didesnė bazinio dalyvumo lygio vertė nenustatyta, nes medicinos dokumentais nepatvirtintas bent vienos visos galūnės raumenų jėgos sumažėjimas iki 3 balų (b. l. 61). Komisija pažymi, jog Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13 punkte aiškiai nurodyta, kad taikant kriterijus atsižvelgiama į tai, ar reiškiasi bent vienos galūnės ar jos dalies motorikos, jutimų sutrikimais ir skausmais. Darytina išvada, jog minėtų 1 priedo I skyriaus 13 punkto kriterijų taikymui reikšminga tiek visos galūnės raumenų jėga, tiek ir galūnės dalies raumenų jėga. Nagrinėjamoje byloje mediciniais dokumentais nustatyta ir atsakovė pati Sprendime nurodė, jog pareiškėjo raumenų jėga (*duomenys neskelbtini*) plaštakoje vertinama (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 40, 43, 61). Skundžiamame Sprendime nepagrįsta, kodėl Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13 punkto kriterijų taikymas pareiškėjo atžvilgiu buvo susiaurintas (reikalauta, jog visos galūnės raumenų jėga būtų įvertinta 3 balais) ir nebuvo sprendžiama dėl kitų Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13 punkto papunkčių taikymo. Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo I skyriaus 13.2 papunktis taikytinas, kai bent vienos galūnės raumenų jėga 3 balai pagal Lovetto skalę – įveikia traukos jėgą, bet negali pasipriešinti trukdymui. Šis kriterijus įvertintas 1 balu.

Nagrinėjamu atveju aktualu tai, kad pareiškėjui nustatant dalyvumo lygį, pagrindinės diagnozės reikšmė (balais) – 0 buvo dauginama iš koeficiento 39, todėl pagrindinės diagnozės balų rezultatas – 0 balų (Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.2 papunktis). Tačiau, jei pagrindinės diagnozės reikšmė (balais) būtų nustatyta 1 balas ir jis būtų dauginamas iš koeficiento 39, pagrindinės diagnozės balų rezultatas būtų 39 balai (Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.1.1. ir 24.2 papunkčiai) ir tai sudarytų pagrindą pakartotinai pildyti individualios pagalbos poreikio klausimyną bei nustatyti ar esama pareiškėjo sveikatos būklė atitinka dalyvumo lygį. Kaip minėta, dalyvumo lygis nustatomas kompleksiskai vertinant bazinį dalyvumą ir individualios pagalbos poreikį (Kriterijų ir tvarkos aprašo 17 punktas). Byloje esantys medicininiai duomenys patvirtina, jog pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*), gydytojo ortopedo traumatologo vertinimu asmeniui tikslingas dalyvumo lygio nustatytas (b. l. 55). Taip pat ir Teritorinio skyriaus pildytame individualios pagalbos poreikio klausimyne pažymėta, kad asmeniui reikalingas (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 44–45). Aukščiau aptartų aplinkybių kontekste,

darytina išvada, jog priimant Sprendimą nebuvo tinkamai įvertintos visos faktinės ir teisiškai reikšmingos aplinkybės, nepagrįstai taikytos Kriterijų ir tvarkos aprašo nuostatos.

Minėta, jog atsakovė sprendimus dėl asmens su negalia dalyvumo lygio turi priimti VAĮ nustatyta tvarka (ASNTAPI 15 straipsnio 1 dalies 6 punktas), t. y. sprendimus priimti vadovaujantis įstatymo viršenybės, išsamumo, objektyvumo bei kitais principais (VAĮ 3 straipsnis). Atsakovė, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šio principo keliamą pareigą valstybės institucijoms, priimant administracinius sprendimus, dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai, išaiškinti visas klausimui spręsti reikšmingas aplinkybes, išklausti asmenis, kurių atžvilgiu yra priimami administraciniai sprendimai (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5184-575/2019), taip pat užtikrinti, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. spalio 4 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012, 2013 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-708/2013, 2014 m. balandžio 22 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-816/2014 ir kt.).

Nustačius nepagrįstą pagrindinės diagnozės sukkelto funkcinio sutrikimo vertinimą sprendžiant dėl pareiškėjo dalyvumo lygio skundžiamame Sprendime, Komisija plačiau dėl gretutinių diagnozių sukeltų funkcinių sutrikimų vertinimo nepasisakys, nes asmens dalyvumo lygio vertinimas iš esmės yra priklausomas nuo pagrindinės diagnozės sukkelto funkcinio sutrikimo įvertinimo.

Atsižvelgiant į išdėstytą, sprendžiama, jog skundžiamas Sprendimas neatitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų administraciniams sprendimams keliamų reikalavimų, jis priimtas pažeidžiant VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintus viešojo administravimo principus, todėl yra teisinis ir faktinis pagrindas tenkinti pareiškėjo skundo reikalavimus ir Sprendimą panaikinti bei įpareigoti atsakovę teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl A.B. dalyvumo lygio.

Atsakovė prašo užtikrinti visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimą ir leisti susipažinti tik proceso šalims ar jų teisėtiems atstovams.

Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialių kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, atsižvelgdama į atsakovės prašymą, visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Panaikinti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus (*duomenys neskelbtini*) sprendimą Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl dalyvumo lygio“.

Įpareigoti atsakovę Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl A. B. dalyvumo lygio.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Vilija Astrauskienė

Komisijos narės

Marina Adomaitė

Inga Drąsutavičienė